

Elektronisk identifiering av nötkreatur

Landsbygdsdepartementet

2011-09-30

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 525 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1760/2000 vad gäller elektronisk identifiering av nötkreatur och avskaffande av bestämmelserna om frivillig märkning av nötkött

Sammanfattning

Förslaget innebär att elektronisk identifiering (EID) blir en officiell metod för märkning av nötkreatur. Tillämpningen av EID föreslås bli frivillig men medlemsstaterna ges samtidigt möjlighet att införa nationella bestämmelser om obligatorisk EID-märkning. Förslaget innebär vidare att det system som anges i förordning (EG) 1760/2000 för frivillig märkning av nötkött upphävs. Bakgrunden till förslagen är bl.a. att öka sektorns konkurrenskraft och minska den administrativa bördan.

Genom förslaget anpassas förordningen till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt vad gäller antagande av delegerade akter och genomförandakter. Regeringen stödjer förslagets huvudlinjer.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Förordning (EG) nr 1760/2000 fastställer bestämmelser om hur nötkreatur ska identifieras. Systemet omfattar två öronbrickor per djur, stalljournal, djurpass samt en central databas. Bestämmelserna syftar huvudsakligen till att kunna spåra djur på ett effektivt sätt i händelse av utbrott av smittsamma djursjukdomar. I kommissionens meddelande "Åtgärdsprogram för minskade administrativa bördor i Europeiska unionen" lyfts förordningen fram som ett informationskrav av särskild vikt med tanke på den börda den medför för företagen. Enligt handlingsplanen för EU:s nya strategi för djurhälsa ska

Tekniken bakom EID har utvecklats påtagligt sedan de nu gällande bestämmelserna om identifiering av nötkreatur antogs. EID ingår redan som en del av bestämmelserna för identifiering av får och getter och flera medlemsstater har redan infört EID också för nötkreatur. Beträffande nötkreatur har dock EID hittills ej varit en officiell metod utan vanliga öronbrickor har dessutom krävts. EID möjliggör, enligt kommissionens uppfattning, en snabbare och tillförlitligare identifiering av djur än system som bygger på okulär avläsning av öronbrickor och journalföringssystem i pappersformat. EID möjliggör dessutom en automatisk avläsning och registrering i stalljournalen och databasen vilket bidrar till att minska den administrativa bördan.

I förordning (EG) nr 1760/2000 anges bestämmelser för dels den obligatoriska märkningen av nötkött rörande ursprung (uppgifter om födelse, uppfödning och slakt), dels bestämmelser om frivilliga märkningsuppgifter när det gäller vissa kännetecken eller produktionsförhållanden för det märkta köttet eller djuret från vilket det kommer. Kommissionen anger i motiveringen till förslaget att brister i systemet för den frivilliga märkningen uppmärksammas (tillämpas ej på ett enhetligt sätt i alla medlemsstater), samt att systemet innebär en stor administrativ börda (märkningsuppgifterna ska godkännas av behörig myndighet i resp. medlemsstat och av kommissionen, samt löpande kontrolleras).

Kommissionen lade fram förslagen den 30 augusti 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget innebär att EID blir en officiell metod för märkning av nötkreatur. Tillämpningen av EID föreslås bli frivillig men medlemsstaterna ges samtidigt möjlighet att införa nationella bestämmelser om obligatorisk EID-märkning. Bakgrunden till att kommissionen föreslår frivillighet är hänsyn till de regionala skillnader som finns inom unionen med avseende på nötkreatursproduktionen. Förslaget innebär vidare bl.a. att i de fall de nationella databaserna för nötkreatur kan samköras, slopas kravet på utfärdande av pass vid förflyttning av djur. Det blir dessutom frivilligt för djurhållarna med direkt tillgång till den nationella databasen att föra manuella stalljournaler.

Mot den bakgrund som angivits ovan föreslår kommissionen att systemet för frivillig märkning av nötkött upphävs. Systemet för den obligatoriska ursprungsmärkningen kvarstår däremot oförändrat.

Genom förslaget anpassas även förordningen (EG) nr 1760/2000 till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt vad gäller antagande av delegerade akter och genomförandeakter.

Förordning (EG) nr 1760/2000 är direkt bindande och tillämplig i Sverige. Detaljbestämmelser om identifiering av nötkreatur återfinns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:12) om märkning och registrering av nötkreatur. Beträffande frivillig märkning av nötkött finns en vägledning från Livsmedelsverket – Ursprungsmärkning av nötkött - som vänder sig till kontrollmyndigheter m.fl. och anger vad som gäller i fråga om godkännande av myndigheten m.m. Detaljer i såväl Jordbruksverkets föreskrifter som i Livsmedelsverkets vägledning kommer att behöva ändras till följd av ändringar i förordning (EG) nr 1760/2000.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget påverkar inte EU:s budget och endast ytterst marginellt statsbudgeten, t.ex. genom färre blankettbeställningar och –försändelser. Kommissionen har gjort en konsekvensanalys av förslaget som återfinns i dokument SEC(2011)1008, vilken sammanfattas i dokument SEC(2011)1009.

I konsekvensanalysen anges inledningsvis skälen för elektronisk identifiering av nötkreatur. Dessa är; 1. Att stödja sektorns konkurrenskraft, 2. Att minska den administrativa bördan och förenkla förfarandena i fråga om djurpass och register på anläggningarna, samt 3. Att bidra till bättre djurhälsa och folkhälsa genom ett snabbare och tillförlitligare system för spårbarhet av nötkreatur. Det allmänna målet när det gäller frivillig märkning av nötkött är att minska den onödiga administrativa bördan.

Beträffande den elektroniska märkningen av nötkreatur finns tre alternativ; 1. Inga åtgärder, 2. Frivilligt införande, med underalternativen a) som innebär att de enskilda medlemsstaterna kan välja obligatoriskt införande på sitt territorium, och b) vilket innebär att de enskilda medlemsstaterna inte kan välja obligatoriskt införande, samt 3. Obligatoriskt införande. Kommissionen konstaterar att trots att alternativ 3 är det ur effektivitets- och spårbarhetssynpunkt effektivaste förslaget så är det för närvarande inte det bästa alternativet. Detta eftersom vissa berörda parter, som t.ex. småbrukare, skulle missgynnas ekonomiskt. Kommissionen för därför i sitt förslag fram alternativet 2a, som överlåter åt medlemsstaterna att välja alternativ. Bakgrunden till Kommissionens beslut om frivillighet är de stora skillnaderna i produktionsmetoder som finns inom unionen.

När det gäller den frivilliga märkningen av nötkött analyseras alternativen 1. Inga åtgärder och 2. Avskaffande av den frivilliga märkningen, innebärande att de specifika bestämmelserna i förordning (EG) nr 1760/2000 skall utgå. Alternativ 2, som kommissionen föreslår, innebär att det administrativa förfarandet för godkännande av frivilliga uppgifter på etiketterna ska försvinna och märkningsuppgifterna för nötkött ska omfattas av den övergripande märkningslagstiftningen i likhet med vad som gäller för t.ex. kött från andra djurslag.

2.1 Preliminär svensk stånpunkt

Regeringen är positiv till förslagens syfte att genom ny teknik för identifiering av nötkreatur sänka den administrativa bördan för den berörda sektorn men även för det offentliga. Regeringen anser vidare att det inte finns behov av det särskilda system för frivillig märkning av nötkött, som anges i förordning (EG) nr 1760/2000, vilket ligger i linje med kommissionens förslag. Enligt regeringens uppfattning är de generella märkningsreglerna i direktiv 2000/13/EG tillräckliga – direktivet kommer att ersättas av den förordning om livsmedelsinformation till konsumenter som slutförhandlades under våren 2011.

2.2 Medlemsstaternas stånpunkter

Vid ett inledande arbetsgruppsmöte i rådet framfördes i första hand kritik mot att bestämmelserna i förordningen (EG) nr 1760/2000 om den frivilliga märkningen av nötkött tas bort utan att kommissionen närmare angett vilka bestämmelser som i fortsättningen ska reglera denna märkning –i konsekvensanalysen anges att denna märkning ska omfattas av EU:s övergripande märkningslagstiftning. Vid mötet framfördes av enskilda medlemsstater såväl att de nya bestämmelserna om elektronisk identifiering av nötkreatur är onödiga som att bestämmelserna i förslaget borde varit mera långtgående och obligatoriska. Flertalet medlemsstater tycktes acceptera förslaget om elektronisk identifiering och framförde vid mötet endast kritik av vissa detaljer.

2.3 Institutionernas stånpunkter

Förutom kommissionens stånpunkt är institutionernas stånpunkter för närvarande inte kända.

2.4 Remissinstansernas stånpunkter

Förslaget har ännu ej remissbehandlats. Statens jordbruksverk tillstyrker förslagens huvudlinjer och avser inte att införa obligatorisk elektronisk identifiering av nötkreatur. Livsmedelsverket stödjer förslaget om att i förordningen (EG) nr 1760/2000 stryka bestämmelserna om frivillig märkning av nötkött. Mot bakgrund av det ovanstående bedöms inte heller den svenska näringen ha några allvarigare invändningar mot förslaget.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 43.2 och 168.4 b utgör rättslig grund. Beslut fattas av rådet och Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Beslutsfattande med kvalificerad majoritet tillämpas generellt i rådet där det ordinarie lagstiftningsförfarandet används.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte särskilt motiverat sitt förslag med hänvisning till subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Mot bakgrund av att den elektroniska identifieringen av nötkreatur införs med frivillighet för medlemsstaterna att besluta om obligatorium och att den frivilliga märkningen av nötkött förenklas och anpassas till den märkning som gäller för bl.a. kött från andra djurslag, anser regeringen att förslaget uppfyller principerna för subsidiaritet och proportionalitet.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ett första möte i rådsarbetsgruppen hölls den 23 september 2011 och nästa möte är planerat till i slutet av oktober. Det är inte vidare känt hur frågan kommer att hanteras av det polska ordförandeskapet och ej heller hur frågan kommer att hanteras av Europaparlamentet.